

Resume

Natura 2000 område nr. 133 Gribskov, Esrum Sø, Esrum Å og Snævret Skov

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området ligger i morænelandskabet nord for Hillerød. Det er naturmæssigt meget rigt og varieret, og det indeholder et stort, sammenhængende naturareal med landets fjerdestørste skov og næststørste sø. Gribskavs højderygge og stedvis magre jordbund er grundlag for en meget varieret skov af både nåle- og løvskov. Skovområdet indeholder også en del mindre søer foruden mange små og større åbne arealer med især moser. I Natura 2000-områdets kanter indgår åbent landskab med åer og ofte mere næringsrige moser og søer. I Esrum Sø findes et rigt fugleliv i bl.a. Møllekrogen mod syd. Både den og Gribskov har meget stor rekreativ betydning.

Natura 2000-området udgør en central del af den foreslåede nationalpark Kongernes Nordsjælland.

Områdets samlede areal er på ca. 7.400 ha, hvoraf det meste er statsejet. Selve Esrum Sø udgør ca. 1.730 ha

Vigtigste naturværdier

Næsten hele Natura 2000-området er udpeget som habitatområder (H117 og H190) og en del med bl.a. Gribskov og Møllekrogen som fuglebeskyttelsesområde (F108).

Området rummer naturtyper på både næringsrig, næringsfattig, våd og tør bund. De vigtigste skovnaturtyper er bøgeskov på morbund uden kristtorn, bøgeskov på muldbund, ege-/blandskov samt de to prioriterede, våde skovnaturtyper elle-/askeskov og skovbevoksede tørvemoser. I skoven yngler bl.a. sortspætte og hvepsevåge og i lysninger rødrygget tornskade. Et sted på resterne af et dødt nåletræ vokser landets for tiden eneste kendte bestand af mosset grøn buxbaumia.

Gribskov rummer en del mere eller mindre næringsfattige og sure moser med hængesæk og en enkelt, lille aktiv højmose. På åben, sur bund findes enkelte artsrige overdrev, og i kalkholdige områder desuden rigkær og kildevæld. Der findes levesteder for plettet rørvagtel og de små arter sumpvindelsnegl og skæv vindelsnegl.

Mange af de mindre søer og vandhuller er af den brunvandede type, men bl.a. den store Esrum Sø er kalkholdig med både kransnålalger og store vandaks. I nogle af områdets rene vandløb lever fisken bæklampret. Området er endvidere udpeget for stor vandsalamander, der bl.a. yngler i vandhuller i Strødamreservatet.

I dele af området findes bestande af spidssnudet frø, springfrø, markfirben og arter af flagermus, der alle er internationalt beskyttede, men ikke indgår i udpegningen af Natura 2000-områder.

Trusler mod områdets naturværdier

Der er foretaget en tilstandsvurdering for de fleste af områdets naturtyper, og truslerne mod udpegningsgrundlaget er registreret.

Mange af de naturtyper, som området er udpeget for at beskytte, vurderes at være påvirket af atmosfærisk kvælstofdeponering (eutrofiering). Flere steder er der problemer som følge af til-

groning af naturtyper og levesteder med høje urter og græsser eller med træer og buske, ligesom afvanding og invasive arter er en trussel for naturværdierne flere steder i området. Nogle vandløb er påvirket af dårlige fysiske og hydrologiske forhold samt udledninger af iltforbrugende stoffer.

Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyper forringes eller ødelægges, eller at skovnaturtyper konverteres til skovnaturtyper, der ikke er omfattet af habitatdirektivet. Endvidere vil levesteder for sortspætte og grøn buxbaumia i skov med gamle nåletræer være sårbare overfor konvertering til andre skovnaturtyper eller naturforhold. Sortspætte og hvepsevåge vil i yngletiden være sårbare overfor øgede forstyrrelser tæt ved deres ynglesteder. Forekomsten af højmose er lille og isoleret. Vandhuller og småsøer, der stabilt er egnede til, at stor kærguldsmed kan yngle i dem, er for få, og for tiden kendes kun et enkelt faktisk voksested for grøn buxbaumia i området.

Målsætning

Det overordnede mål for området er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsprognose for de naturtyper og arter, der udgør områdets udpegningsgrundlag.

Bevaringen af næringsrig sø og kransnålalgesø samt af skovnaturtyperne bøg på mor, bøg på muld og ege-blandskov prioriteres højt på grund af arealernes størrelse indenfor området og for de tre skovtypers vedkommende tillige på biogeografisk niveau i Danmark. Bevaringen af de lysåbne naturtyper tør hede, kalkoverdrev, surt overdrev, tidvis våd eng, højmose og rigkær samt af levesteder for arterne grøn buxbaumia, stor kærguldsmed og plettet rørvagtel prioriteres ligeledes højt, fordi disse naturtyper og arter er truede. Grøn buxbaumia er desuden kun på udpegningsgrundlaget i et enkelt andet dansk Natura 2000-område. Endelig prioriteres levesteder for sortspætte højt, fordi områdets bestand udgør en betydelig del af den danske bestand.

Sø- og vandløbsnaturtyperne i området, herunder Esrum Sø, er sikret en god vandkvalitet og er gode levesteder for forekomsterne af de arter, der er karakteristiske for dem.

Bevaringen af de lysåbne naturtyper er sikret. Det prioriteres, at kildevæld er lysåbne, med mindre en beskyttet tilstand skyldes en ældre bevoksning af træer. Bevaringen af naturtyperne højmose og hængesæk kan om nødvendigt sikres ved genopretning på bekostning af arealer med skovbevokset tørvemose, hvor denne skovnaturtype er resultat af en kolonisering af en tidligere ubevokset mosetype som følge af menneskelig påvirkning dog under hensyn til opnåelse og opretholdelse af gunstig bevaringsstatus for grøn buxbaumia. I det omfang de mulige genoprettelser til lysåbne naturtyper, vandnaturtyper eller rene løvskovnaturtyper er i konflikt med bevaring af en tilstrækkelig mængde velegnede levesteder for grøn buxbaumia, prioriteres det således højere at sikre denne art.

Naturtypernes areal er ellers sikret opretholdt eller øget, og deres naturtilstand at være god-høj overalt, hvor de naturgivne forhold muliggør det.

Områdets økologiske integritet er sikret i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning, gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne samt et fortsat væsentligt indhold af ældre løv- såvel som nåleskov med liggende dødt ved.

Indsats

Oversigt over væsentlige indsatser til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke anvendt
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X		X	
Ekstensiv drift Fx indførelse eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	X			
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)	X			
Reducere forstyrrelser Fx færdsel, sejlads og jagt		X		
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder				X

Indsatsen vil helt overvejende dreje sig om sikring af og/eller genindføre lysåbne forhold ved rydning af opvækst og drift (græsning) af naturtyperne samt gennemføre en indsats over for invasive plantearter. Indsatsen for skovene vil helt overvejende dreje sig om beskyttelse af skovarealerne, samt sikring af hensigtsmæssig skovnaturtypebevarende drift og pleje. For mange vandafhængige naturtyper vil det desuden være afgørende at sikre en forbedret hydrologi, ligesom der via vandplanen skal sikres gode fysiske og kemiske forhold i vandløb og en god vandkvalitet i søer. Desuden skal der sikres gode levesteder for f.eks. sortspætte, fisken bæklampret, skæv vindelsnegl, stor kærguldsmed og især det truede mos grøn buxbaumia.